

OBJAŠNJENJE KRITERIJA S.05

Predmet: **Nužan minimalni sadržaj zdravstvenog pregleda**

Datum: **prosinac 2009. (ažurirano 2023.)**

---

1. ZDRAVSTVENA SKRB O IGRAČIMA I IGRAČICAMA

Kao što je propisano UEFA Pravilnikom o licenciranju klubova i financijskoj održivosti, Pravilnikom o licenciranju i financijskoj održivosti klubova HNS Odjel za licenciranje HNS u suradnji sa Zdravstvenom komisijom daje Tražiteljima licence upute u svezi kriterija S.05 – Zdravstvena skrb o igračima/igračicama. Ovaj kriterij koji je već na snazi od natjecateljske godine 2008/09., propisuje sljedeće:

Tražitelj licence mora osigurati da svi njegovi/e igrači/igračice, uključujući i one koji/koje imaju pravo nastupa za prvu momčad/ekipu, prođu godišnji zdravstveni pregled, sukladno minimalnom sadržaju koji je utvrdila UEFA i HNS, odnosno sukladno relevantnim odredbama UEFA Medicinskog pravilnika, propisima HNS-a i važećim zakonima i propisima RH. Za sve svoje registrirane igrače i igračice svih uzrasta tražitelj licence je obavezan voditi zdravstvene kartone.

UVOD

Cilj ovog dokumenta je definirati sljedeća pitanja:

- na koje se igrače/igračice odnosi ovaj kriterij (1.2);
- kako klubovi mogu dokazati ispunjenje ovog kriterija (1.3);
- koje su odgovornosti različitih strana uključenih u ovom kriteriju (1.4);
- što se misli pod pojmom „zdravstveni kartoni igrača/igračica“ (1.5); i
- koje zdravstvene preglede, i koliko učestalo, igrači/igračice moraju obaviti kao minimum (1.6.)

Sukladno ovom kriteriju, „kardiovaskularni pregled“ mora biti dio zdravstvenog pregleda. Međutim, nakon konzultacije sa Zdravstvenom komisijom HNS, definirano je da za svrhu licenciranja klubova, **svaki registrirani igrač/igračica kluba mora obaviti zdravstveni pregled (minimalni sadržaj u poglavlju 1.6), te kardiološki pregled najmanje jednom godišnje.**

Definirano je da svaki registrirani igrač/igračica kluba mora imati svoj osobni zdravstveni karton, kao minimum, **jedan elektrokardiogram i jednu ehokardiografiju.**

S izuzećem kardioloških (1.6 D) i laboratorijskih pretraga (1.6 E), oni pregledi definirani kao obvezni mogu biti obavljeni bez specijalne opreme i ne bi trebali uzrokovati visoke dodatne troškove.

U dodatku obveznih minimalnih zdravstvenih pregleda, poglavlje 1.6 također i propisuje nekoliko neobaveznih pregleda koji se smatraju preporukom najbolje prakse. Na temelju rezultata zdravstvenih pregleda i po stručnoj prosudbi liječnika, naknadni pregledi mogu biti obavljeni kako bi se osiguralo praćenje zdravstvenog stanja igrača/igračica. Međutim, takvi dodatni pregledi nadilaze obim ovog kriterija.

1.2. IGRAČI/IGRAČICE NA KOJE SE ODNOSI KRITERIJ S.05

Sadržaj kriterija S.05 odnosi se na SVE registrirane igrače/igračice kluba **tijekom natjecateljske godine u kojoj se podnosi Molba za licencu, a koja prethodi licenciranoj natjecateljskoj godini.**

1.3. DOKAZIVANJE ISPUNJENJA KRITERIJA S.05

Kako bi se dokazalo ispunjenje kriterija S.05, tražitelji licence moraju dostaviti sljedeću potvrdu Davatelju licence kao dio njihove dokumentacije koja se odnosi na sportske kriterije:

- **Potvrda liječnika kluba** imenovanog sukladno kriteriju A.11 Pravilnika o licenciranju i financijskoj održivosti klubova HNS, da su svi registrirani igrači/igračice kluba prošli redoviti zdravstveni pregled koji je obavljen u skladu s minimalnim sadržajem propisanim od strane HNS-a u skladu s *Objašnjenjem kriterija S.05 – Zdravstvena skrb o igračima/igračicama*, te da svi registrirani igrači/igračice imaju liječničke kartone koji su redovito ažurirani i čuvani.

Ova potvrda mora biti potpisana od osobe koja je ovlaštena za zastupanje tražitelja licence, kao i od liječnika kluba (koji je imenovan sukladno kriteriju A.11 Pravilnika o licenciranju i financijskoj održivosti klubova HNS) **i ne smije biti starija od 1 (jednog) mjeseca u odnosu na rok za podnošenje dokumentacije Davatelju licence.**

Dokumentacija za klubove sadrži obrazac ove Potvrde – S.pr 05, koju Davatelj licence dostavlja klubovima.

1.4. OBVEZE

1.4.1. Davatelj licence

Na temelju obveznog minimuma zdravstvenih pregleda i njihovog minimuma učestalosti koji je UEFA propisala u Memorandumu za pojašnjenje br. 11 od 30.11.2006., HNS kao Davatelj licence definira koje sve zdravstvene preglede moraju obaviti registrirani igrači/igračice kluba tražitelja licence.

Slijedom toga, Davatelj licence je odgovoran za sljedeće:

- **Definiranje točnog sadržaja obveznog minimuma** zdravstvenih pregleda koje mora obaviti klupski liječnik, odnosno ako klupski liječnik nema ovlasti propisane važećim zakonom RH, liječnik propisan Zakonom o sportu RH. Po ovom pitanju, nužna je bliska suradnja s medicinskim stručnjacima HNS-a.
- **Definiranje točnog raspona igrača** koji moraju imati ažuran zdravstveni karton, kako bi tražitelj licence mogao ispuniti kriterij S.o5.
- **Definiranje obrasca potvrde za klubove tražitelje licence, kojom se demonstrira ispunjenje** (vidi 1.3) i uključenje istog obrasca u dokumentaciju za licenciranje, koja se dostavlja klubovima za natjecateljsku godinu za koju se traži licenca.
- **Pravovremenost informacije za tražitelje licence i njihove liječnike.**

1.4.2 Tražitelj licence / liječnik tražitelja licence

Liječnik tražitelja licence je odgovoran za obavljanje obveznih zdravstvenih pregleda svih igrača/igračica na koje se odnosi ovaj kriterij. U načelu, liječnik bi trebao moći obaviti sve ove preglede, odnosno ako klupski liječnik nema ovlasti propisane važećim zakonom RH klupski liječnik treba igrača/igračice može uputiti liječniku specijalisti.

Nadalje, liječnik je odgovoran za ažuriranje zdravstvenih kartona igrača/igračica, i povjerljivost istih, te da bilo koji njegov medicinski sljednik/zamjenik bude prikladno informiran o primjenjivim postupcima u svezi licenciranja klubova.

1.4.3 Medicinski stručnjaci nacionalnog saveza

HNS prema preporuci UEFA-e i prema potrebi može organizirati povremene ili redovite medicinske posjete tražiteljima/primateljima licence (npr. članovi Zdravstvene komisije) ili slične skupove, kako bi izmijenila iskustva o propisanim zahtjevima, dosadašnjim iskustvima i o novo uvedenim postupcima.

1.5. ZDRAVSTVENI KARTONI IGRAČA/IGRAČICA

Pod zdravstvenim kartonima igrača/igračica podrazumijeva se dosje koji sadrži rezultate i nalaze prije provedenih zdravstvenih pregleda. Sadržaj kartona podliježe liječničkoj tajni koju jamči klupski liječnik.

Kao što je prije objašnjeno, kako bi se dokazalo ispunjenje kriterija S.05, tražitelj licence i liječnik moraju izdati potvrdu da su zdravstveni kartoni registriranih igrača/igračica kluba ažurni i čuvani.

1.6. PREGLEDI I PRETRAGE

Sljedeće tabele A) do G) objašnjavaju potrebne preglede i pretrage koji se moraju provesti obvezno ili po izboru, i određuju vremensko razdoblje u kojemu se moraju obaviti (npr. godišnje):

A) Osobna nogometna anamneza	
<p>Osobna nogometna anamneza predstavlja specifično-nogometnu osnovu za liječničke preglede. Trebala bi se dokumentirati i ažurirati tijekom igračeve/igračicine karijere. UEFA i HNS preporučaju takve zapise kao najbolju praksu nakon nekoliko specifično nogometnih zdravstvenih znanstvenih istraživanja, i kako bi pomogla liječnicima u njihovim internim medicinskim revizijama.</p>	
1. Ukupan broj odigranih utakmica u prethodnoj natjecateljskoj godini (uključujući prijateljske utakmice)	Obvezno, mora se ažurirati jednom godišnje
2. Dominantna noga	
3. Položaj na terenu	
B) Medicinska anamneza i nasljedni faktori igrača/igračica	
<p>Glavni dio «Medicinska anamneza i nasljedni faktori» je polazište liječničkog kartona igrača/igračice. Neophodno je ažurirati kartone s rezultatima pregleda tijekom igračeve/igračicine karijere.</p>	
1. Obiteljska anamneza (1. generacija, npr. roditelji, braća, sestre) a) Hipertenzija, moždani udar; b) Srčana stanja uključujući iznenadne kardiološke smrti; c) Problemi sa žilama, proširenje vena; duboka venska tromboza; d) Dijabetes; e) Alergije, astma; f) Rak, bolesti krvi; g) Kronični problemi sa zglobovima i mišićima; h) Hormonalni problemi.	Obvezno, mora se ažurirati jednom godišnje
2. Medicinska anamneza igrača/igračica i nasljedni faktori a) Srčani problemi, aritmija, sinkopa; b) Kontuzija (potres); c) Alergije, astma; d) Učestale infekcije; e) Ozbiljne bolesti; f) Teške ozljede koje su rezultirale operacijskim zahvatom, hospitalizacijom, izostankom iz nogometa na više od jednog mjeseca	Obvezno jednom godišnje

3. Dosadašnji zdravstveni problemi i poteškoće a) Simptomi kao što bol – općenito (mišići, zglobovi); b) Bol u prsima, gubljenje daha, lupanje srca, aritmija; c) Vrtoglavica, sinkopa; d) Simptomi poput gripe, kašalj, iskašljavanje sputuma; e) Gubitak apetita, gubitak na težini; f) Nesanica; g) Gastrointestinalni poremećaji.	Obvezno jednom godišnje
4. Lijekovi / dodaci a) Specifični lijek kojeg igrač/igračica trenutno uzima; b) Dokaz da je TUE (Izuzetno terapijskog korištenja) odobren (ukoliko je potrebno); c) Dodaci prehrani koje igrač/igračica uzima; d) Igrač/igračica je educiran o Anti-doping kodeksu.	Obvezno jednom godišnje
5. Cijepljenje Zapis o statusu cijepljenja (uključujući datume, kao i zapis o cijepljenju protiv COVID-19); <u>Strogo se preporučuje:</u> Cijepljenje protiv Tetanusa i Hepatitisa A i B	Obvezno, mora se ažurirati jednom godišnje
C) Opći zdravstveni pregledi	
Ovo je drugi dio rutinskog liječničkog tjelesnog pregleda	
1. Visina	Obvezno jednom godišnje
2. Težina	
3. Krvni tlak (kako bi se osigurala valjanost stalnog testiranja, preporuča se uvijek koristiti istu ruku i naznačiti to u igračevom/igračicinom liječničkom kartonu)	
4. Glava i vrat (oči s testom vida, nos, uši, zubi, grlo, štitnjača)	
5. Limfni čvorovi	
6. Prsa i pluća (kontrola, auskultatorno, udarni, širenje grudnog koša kod udisaja i izdisaja)	
7. Srce (zvukovi, šumovi, bilo, aritmija)	
8. Abdomen (uključujući kilu, ožiljke)	
9. Krvne žile (npr. periferno bilo, šumovi žila, proširenje vena)	
10. Pregled kože	
11. Neurološki pregled (neinvazivni pregled moždanih funkcija, što uključuje prikladne testove koji mogu biti klinički ili obavljeni pomoću uređaja i to npr.: SCAT, VOMS, IMPACT).	
12. Motorički sustav (npr. slabost, atrofija)	

D) Specijalistički kardiološki pregled

Kao načelo, mora biti obavljen standardni 12-kanalni elektrokardiogram (EKG) i ehokardiografija prvom prilikom tijekom igračeve/igračicine karijere i posebice ukoliko na to ukazuje klinički pregled. Ukoliko to naznačuje anamneza i klinička indikacija preporuča se obaviti ponovljeno testiranje koje uključuje ergometriju (EKG u naporu) i ehokardiografiju.

Radi svrhe licenciranja klubova, obvezno je obaviti standardni 12-kanalni EKG (obvezno jednom godišnje) i jednu ehokardiografiju (obvezno svake dvije godine) na svim registriranim igračima/igračicama kluba tražitelja licence.

Rezultati provedenih pregleda moraju biti priloženi liječničkom kartonu igrača/igračica.

1. Elektrokardiogram (12-kanalni EKG)	Obvezno jednom godišnje
2. Elektrokardiogram – EKG pod opterećenjem	Preporučeno svake dvije godine
3. Ehokardiografija	Obvezno svake dvije godine

E) Laboratorijske pretrage

Budući da često klubovi tražitelji licence imaju multinacionalnu momčad/ekipu, obvezne su i strogo se preporučuju dolje navedene pretrage, kao način za obavljanje iscrpnih laboratorijskih pretraga. Popis u nastavku niti u kojem slučaju nije potpun.

Sve laboratorijske pretrage moraju biti obavljene uz jasan pristanak igrača/igračica i sukladno važećim zakonima (npr. liječnička tajna, pitanja diskriminacije, vjerske slobode i sl.).

1. Krvne vrijednosti (hemoglobin, hematokrit, eritrociti, leukociti, trombociti)	Obvezno jednom godišnje
2. Test urina (test mjerne trakice kako bi se utvrdila razina proteina i šećera)	
3. Sedimentacija	Preporuka
4. CRP (C-reaktivni protein)	
5. Masnoće u krvi (kolesterol, HDL i LDL kolesterol, trigliceridi)	
6. Glukoza	
7. Urična kiselina	
8. Kreatinin	
9. Aspartat amino-transferaza (AST)	
10. Alanin amino-transferaza (AAT)	
11. Gama- glutamil-transferaza (GAMA GT)	
12. Kreatin kinaza	
13. Kalij	
14. Natrij	
15. Magnezij	
16. Željezo	Preporuka
17. Feritin	
18. Krvna grupa	
19. HIV test	
20. Hepatitis test	

F) Ortopedski pregled i funkcionalni testovi

U sportsko medicinskim ispitivanjima uobičajeno je da su ovi pregledi obvezni.

Točke od 7. do 9. se preporučuju kako bi pomogle klupskim liječnicima u preventivnim strategijama i testovima u rehabilitaciji ozlijeđenih igrača/igračica.

Nadalje, klupskim liječnicima se savjetuje da razmotre potrebu isključenja stanja spondilolize i spondilolisteze.

Reference za daljnju pomoć u svezi funkcionalnih testova:

- *Simple but reliable functional tests: Ekstrand J, Karlsson J, Hodson A. Football Medicine. London: Martin Dunitz (Taylor & Francis Group), 2003:562;*
- *Range of motion and tests for muscle tightness: Ekstrand J, Wiktorsson M, Oberg B et al. Lower Extremity goniometric measurements: a study to determine their reliability. Arch Phys Med Rehabil 1982;63:171-5;*
- *One-leg hop test: Ageberg E, Zatterstrom R, Moritz U. Stabilometry and one-leg hop test have test-retest reliability. Scand J Med Sci Sports 1998;8-4:198-202;*
- *SOLEC test: Ageberg E, Zatterstrom R, Moritz U. Stabilometry and one-leg hop test have high test-retest reliability. Scand J Med Sci Sports 1998;8-4:198-202.*

1. Stup kralješnice: pregled i funkcionalni pregled (osjetljivost, bol, pokretljivost)

2. Ramena: bol, pokretljivost i stabilnost

3. Kuk, prepone i bedra: bol i pokretljivost

4. Koljeno: bol, pokretljivost, stabilnost i izljev

5. Donji dio noge: bol (*shin splint* sindrom, ahilova tetiva)

6. Gležanj i stopalo: bol, pokretljivost, stabilnost i izljev

**Obvezno jednom
godišnje**

7. Raspon pokreta (ROM) i testovi za mišićnu gustoću

- Aduktori
- Strašnja loža
- Iliopsoas
- Kvadriiceps
- Gastroknemius
- Soleus

Preporuka

8. Mišićna snaga (test skakanja na jednoj nozi)

9. Test mišićne ravnoteže (SOLEC test: stajanje na jednoj nozi sa zatvorenim očima)

G) Radiološki pregled i ultrazvučno snimanje

Ukoliko tako indiciraju klinički i funkcionalni nalazi nakon obavljenog zdravstvenog pregleda, moguće je učiniti dodatne radiološke pretrage koje uključuju ultrazvučno snimanje, rentgenski snimak, CT i MRI, te po potrebi i druge metode.

Rezultati obavljenih pretraga (snimke i nalazi), posebice nakon ozljeda, moraju biti priloženi igračevom/igračičinom liječničkom kartonu.

2. ZDRAVSTVENA SKRB O IGRAČIMA/IGRAČICAMA MLAĐIH UZRATA

Sukladno kriteriju S.01 Pravilnika o licenciranju i financijskoj održivosti klubova HNS, klubovi tražitelji licence moraju imati program razvoja mlađih uzrasta koji opisuje, između ostalog,

Zdravstvena skrb o igračima/igračicama mlađih uzrasta uključujući redovne zdravstvene preglede

Organizacija u smislu zdravstvene skrbi, koja se uvodi u slučaju utakmica koje se odigravaju na domaćem terenu i u gostima (uključujući putovanja) mora također biti opisana u programu razvoja mlađih uzrasta tražitelja licence.

2.1. OBVEZNA PITANJA U SVEZI ZDRAVSTVENE SKRBI IGRAČA/IGRAČICA

Klupski program razvoja mlađih uzrasta mora najmanje obuhvaćati sljedeća pitanja koja se odnose na zdravstvenu skrb za igrače/igračice mlađih dobnih uzrasta:

- a) Ime/adresa/broj telefona odgovornog liječnika za utakmice na domaćem terenu i treninge;
- b) Za maloljetne igrače/igračice: Ime/adresa/ broj telefona roditelja ili staratelja;
- c) Za maloljetne igrače/igračice: Pisani pristanak roditelja ili staratelja igrača/igračica za zdravstvene preglede i intervencije u hitnim slučajevima;
- d) Lokaciju opreme za prvu pomoć na stadionu i objektima za treniranje;
- e) Lokaciju i detalje za kontakt najbliže bolnice;
- f) Organizaciju zdravstvene skrbi na utakmicama u gostima (obveza je organizatora utakmice da liječnik kluba domaćina također brine i o igračima/igračicama gostujuće momčadi);
- g) Odgovornosti trenera mlađih uzrasta u slučaju nesreće/ozljede (npr. prva pomoć, kontaktiranje roditelja);
- h) Obrazovanje igrača/igračica mlađih uzrasta o prvoj pomoći i procedurama u slučaju nesreće/ozljede;
- i) Specifična organizacija koju uvodi tražitelj licence u pogledu zdravstvenih pregleda igrača/igračica momčadi mlađih uzrasta i vođenje zdravstvenih kartona.